

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Balade populare românești

Editura Astro

Balada lui Iovan Iorgovan / 5

Soarele și Luna / 10

Miorița / 17

Oaia năzdrăvană / 19

Cântecul mioarei / 23

Meșterul Manole / 27

Balada lui Siminic / 33

Balada lui Constantin Brâncoveanu / 34

Vulcan / 37

Gruia lui Novac / 43

Toma Alimoș / 50

Iancu Jianul / 54

Corbea Haiducul / 57

Balada lui Pinteia / 70

Novac și corbul / 71

Ghemiș / 74

Chira / 78

Fata cadiului / 82

Sârb-Sărac / 85

Dolca / 90

Mihu Copilul / 93

Codreanul / 100

Tunsul / 105

Oprișanul / 106

Visul lui Tudor Vladimirescu / 110

Radu Calomfirescu / 111

Bogdan / 115

Ștefan-Vodă / 118

Bujor / 123

Badiul / 125

Movila lui Burcel / 129

Român Grue Grozovanul / 132

Negru vodă / 138

Pintea Viteazul / 139

Plecat-au plecat,
Din cutare sat,
Des-de-diminează
Prin rouă și ceață,
Vr'o trei surorele
Mândre, frumușele.
Sora cea mai mare,
Dulce-n sărutare,
Mândra Garafină,
Floare din grădină;
Sora mijlocie
Lelița Mărie,
Plină-i de trufie
Cu a sale gene,
Ochișori, sprâncene,
Că de-i câți în ochi,
Mori ca de diochi;
Sora cea mai mică
Ca ș-o porumbică,
Ana Ghiordănel,
Nume frumușel,
Le-ntrecea pe toate;
Ea e stea de noapte,
Luceafăr din zori,
Floarea florilor.
Ele că-mi plecau
Și pe câmp umblau,
A rupe-ncepură

Iederă și mură
Și flori culegeau,
Cununi împleteau
Și jucau cântând,
Codrul răsunând.
Mult că mai umblau,
Pân' ce osteneau,
Apoi odihneau,
Ceva îmbucau
Și mi se culcau.
Ana Ghiordănel,
Nume frumușel,
Ea că-mi d-adormea,
Ca moartă era;
Cele două mari
Ce-s surori primari,
Când fu de cu seară
Prin codri plecară,
Pe Ana o lăsară
Și ea tot dormea
Și rău că-mi visa.
În zori se scula,
Pe surori striga,
Dar nu le-auzea.
Numai un cuc mic,
Tinerel, voinic,
Prin păduri zbură,
Dorul și-l cânta,

Că singur era.

Cum Ana-l vedea,

Ea că mi-i zicea:

— Cucule voinice,

Scoate-mă d-aice,

Scoate-mă la țară,

La drumul de cară,

Să dau de surori iară,

Că Ț-oi fi eu vară!

— Nu știu, puica mea,

Să te scot ori ba,

C-am eu vere multe,

Câte flori pe munte!

— Cucule voinice,

Scoate-mă d-aice,

Scoate-mă la țară,

La drumul de cară,

Să dau de surori iară,

Ț-oi fi sorioară!

Cucul îi grăia:

— Nu știu, puica mea,

Scoate-te-oi ori ba,

Că am eu surori,

Câte vara flori!

— Cucule voinice,

Scoate-mă d-aice,

Scoate-mă la țară,

La drumul de cară,

Să dau de surori iară,

Că Ț-oi fi soție,

Până voi fi vie!

— Nu știu, puica mea,

Scoate-te-oi ori ba,

Că eu nu-s fecior

Să pot să mă-nsor,

Ci-s o păsărică,

Nu știu de ibovnică!

Atunci de p-o piatră

O hală¹ s-arată,

O hală cumplită,

Jos încârlogită.

Fata cum vedea,

Ea îl cunoștea

Că șarpe era;

Spaima o prindea,

Tare că-mi fugea

Și tare ȝipa;

Șarpele curea²,

Fata tăbăra

Și mi-o ajungea

Și mi-o apuca,

Coadă-ncolăcea,

La brâu o strângea;

Fata se-ngrozea,

Mai tare ȝipa,

Codru' răsuna!

Sus, pe Cerna-n sus

Mulți voinici s-or dus

Și toți s-au răpus.

Dar a mai rămas

Un român viteaz:

Iovan Iorgovan,

Braț de buzdugan,

Cu un călușel

Ca și-un vulturel,

¹ hală = dihanie

² a cura = a alerga

Doi câni mititei
Foarte sprintenei.

Și se preumbla,

Și se prepurta,

Și se făloșea,

La vadul Dunărei,

La podul Rușavei,

Și pe Cerna-n sus,

Cam pe sub ascuns,

Calul său juca,

Săgeți arunca,

Câinii sumuța.

Și el auzea

Codrul cum suna,

Dar nu pricepea;

Oricât mai ciulea,

Nu putea alege,

Nu putea-nțelege

De-i glas femeiesc,

Ori glas voinicesc,

Că Cerna mugea,

Codrul răsună,

El mi se-ntorcea

Și Cernei zicea:

— Înceată, Cerno, -nceată,

Apa mea lăudată,

Că eu te-oi cinsti

Și te-oi dărui

C-o furcă argintită

Cu fuior învălită,

Singură va toarce

Singură-o destoarce!

Cerna-l auzea,

Dar nu vrea să stea.

Atunci Iorgovan,

Braț de buzdugan,

Iar se întorcea

Și Cernei grăia:

— Înceată, înceată,

Cerna mea lăudată,

Că eu te-oi cinsti

Și te-oi dărui

C-o știucă de aur

Cu ochi de balaur!

Cerna-l asculta

Și pe loc îmi sta,

Dar nici nu urla

Și nici nu mugea.

Iovan Iorgovan,

Braț de buzdugan,

Glasul pricepea

Și îl cunoștea,

Că nu-i voinicesc,

Ci e femeiesc.

Deloc nu mai sta,

Calu-ncăleca,

Munții că trecea.

Șarpele-l vedea,

De spaimă fugea;

Dar el îl gonea,

Cerna mi-o trecea

Și îl ajungea.

Șarpele stătea

Și așa-i zicea:

— Iovan Iorgovan,

Braț de buzdugan,

Cu ce fel de bine

Vii tu azi la mine?

Au doară gândești
Să mă prăpădești?
Te rog, viu mă lasă;
Și te du acasă.
De mi-i omorî,
Mort, mai rău oi fi:
Căpățâna mea
Se va despica
Și se va-mpuți,
Viermii s-or spori,
Muște-or slobozi,
Care-n veac vor fi.
Boii de la jug,
Caii de la plug
Se vor otrăvi,
De muscă-or muri.
Ba, și calul tău,
Care-i ca și-un zmeu,
Se va otrăvi,
De muscă o muri!
— Șarpe-afurisite,
Încă ai cuvinte?...
Țara-oi învăța
Eu cu mintea mea
Și ea m-asculta.
Fumuri ca să facă
Și de muscă scapă;
Calu-mi n-a pieri,
Dar tu mort vei fi,
Căci am auzit
Cum ai prăpădit
O frumoasă fată
Cu gura-ți spurcată!
— Iovane, Iovane,

Braț de buzdugane,
Când am văzut bine
Că tu vii la mine,
Fata am lăsat-o
Și n-am vătămat-o;
Te rog, viu mă lasă
Și te du acasă;
Jur pe capul meu,
Mort, voi fi mai rău!
Iovan Iorgovan,
Braț de buzdugan,
Sabia scotea,
În vânt o-nvârtea,
Pe șarpe-l lovea,
Trupu-i zdrumica,
Dărab¹ -l făcea.
Capul tot fugea
Cerna sângera,
În Dunăre-și da,
Dunărea-l primea
Și îl ascundea
În peștera rea.
Aici se-mpuțea,
Viermii se-nmulțea,
Muște slobozea
Și-n veci nu pierea.
Musca tot ieșea,
Mare rău făcea,
Căci caii mușca,
Boii otrăvea,
Plugurile-oprea!
Iovan Iorgovan,

¹ dărab = bucată

libris.ro
respect pentru oameni și cărți

Braț de buzdugan,
Sabia-și spăla,
În teacă o băga,
Pe fată striga,
Fata-l auzea
Și se răspundea,
Apoi s-arăta
Și din grai grăia:
— Iovan Iorgovan,
Braț de buzdugan,
Scoate-mă la țară,
La drumul de cară,
Să dau de surori iară,
Că Ț-oi fi soție,
Până voi fi vie!
El când o vedea,
Minuni îl prindea
De-a ei frumusețe,
De-a ei tinerețe.
— Alei, fețișoară
Ca ș-o zânișoară,
Vreau să-mi fii soție
Până vei fi vie,
Căci a ta frumusețe
Nu are pereche!
El mi-o-mbrățișa
Și mi-o săruta.
Fata atunci grăia
Și-napoi se da:
— Nu grăbi cu mine,
Căci poate nu-i bine,
Poate a fi păcat
Că m-ai sărutat.
Că noi ne lovim
Și ne potrivim

Ca și frunza-n fagi,
Ca și două fragi,
Roșii rumenioare,
Ne-atinse de soare,
Coapte la pământ,
Ne-atinse de vânt.
Hai mai bin' plecăm
Și să ne-ntrebăm,
Din ce viță-om fi,
Poate ne-om găsi,
Eu-s de-mpărat
De la scăpătat!
Iovan se-ntrista
Când o auzea,
Apoi îi grăia:
— Am mare păcat
Că te-am sărutat;
Și eu-s fiu de-mpărat
De la scăpătat
Și ne-au blestemat
Ai noștri părinți
Cu lacrimi fierbinți,
Tu să fii la răsărit
Ca cerb pribegit,
Eu să fiu la scăpătat
Ca leu vătămat!
Apoi se-nchinau,
Rugă la cer dau,
Pentru că s-aflau.
Pe Domnul măreau,
Fiindcă se găseau;
Și se-mbrățișau
Și se sărutau
Ca și niște frați,
Frați adevărați.